

"אני חומה. זו תורה. וְשָׂדֵי פְּמִגְדָּלוֹת. אלו תלמידי חכמים". [ב"ב ז:]

פרשת חוקת, (שיחה 5) – נכתב ע"י הרב משה צוריאל, מתוך ספרו "אוצרות התורה".
[הבהרה. בהסכמת הרב, השיחה נערכה ע"י תלמידו, אך טרם הגיחה]

ישנה תופעה מעניינת בדברי חז"ל על פסוקי תנ"ך. ישנם פסוקים מפורשים אודות לחימה וקרב, והם מוסברים בדרך דרוש על "מלחמתה של תורה". לא נביא הכל אלא נסתפק ב-5 דוגמאות.

1. בברכות (יח:): "ובניהו בן יהודע... רב פעלים... הכה שני אריאל מואב... הכה הארי בתוך הבור ביום השלג". אמרו חז"ל: "תבר גזיזי דברדא ונחת וטבל; תנא ספרא דבי רב, ביומא דסיסוא".
2. "ויתאוה דוד, מי ישקני מים מבור בית לחם... ויבקעו שלשת הגיבורים" (שמו"ב כג, טו) חז"ל פירשו שהם הלכו לשאול מה ההלכה בענין "טמון באש" (ב"ק ס-סא).
3. כיבוש עיר האמורי 'חשבון' היה ע"י עריכת 'חשבון נפשי' ועי"ז נפתח מנעולה של א"י (ב"ב עח:).
4. "גיבור ואיש מלחמה" הנאמר על דוד פרשוהו כיודע לישא וליתן במלחמתה של תורה (סנהדרין צג:).
5. "בספר מלחמות ה', את והב בסופה" אפילו אב ובנו, רב ותלמידו שעוסקים בתורה ונעשים שונאים זה לזה, אינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה לזה" (קידושין ל:).

פשר החידה הנ"ל היאך פירשו את המלחמה הגשמית כאילו היא מלחמה רוחנית, הוא שכאשר מתגברים על הסטרא אחרא המונע מאתנו הבנת התורה, בזה גופא מתגברים על אויבינו הגופניים, המתקיפים את עם ישראל. "כי המחלוקת והפלפולים שעושים בתורה, הם לשַׁבֵּר הקליפות ולהעביר הקושיות". (רמח"ל, "אדיר במרום", דפו"ח דף לט).

כאשר מסלקים את השקר, בזה גם מסלקים את האויב המוחשי.

- ולכן "כל הקובע מקום לתפלתו (וי"א לתורתו) אויביו נופלים תחתיו". (ברכות ז:). וכן אמרו, "השָׁפֵם והעָרַב עליהם לבית המדרש, והם קָלִים מאליהם". (גיטין ז:). מהר"ל מבאר: "כי דבר זה נקרא מלחמת ה', כאשר ירצה (הצורה) להרע אל מי שהוא (שייך) אל השי"ת לגמרי". ("נתיבות עולם", סוף נתיב הבטחון). ועוד כתב: "לא היה סומך דוד על אנשי המלחמה כלל, כי זהו מעשי הגוים 'אלה ברכב ואלה בסוסים'. אבל דוד היה סומך על תורתו ועל הצדקה... כי התורה בפרט עושה מלחמות נגד האומות כמו שהיה עושה אברהם". (אגדות ג'דף קסא. ופשיטא שאין כאן סתירה למצוות "ההשתדלות" שכתב רבנו בחיי על התורה, תחילת פ' שלח. אלא מדובר מה עיקר המערכה).
- וכן כתב נצי"ב ("העמק דבר" על בראשית כו, ה, ע"ע "אוצרות הנצי"ב", עמ' 255-256),
- והרעיון מפורש במדרש תהלים (פרק לה): "אמר הקב"ה לדוד: עֲסֹק בתורה ואני אלחם מלחמותיך.
- וכן אמר משה "בספר מלחמות ה'" (במדבר כא, יד) אם אתם עוסקים בספר, אני נלחם על ידכם".
- וכן בתנא דבי אליהו רבה ד': "כל ת"ח שעוסק בתורה בכל יום תמיד, (=ויש לו כוונה) בשביל להרבות כבוד שמים, אינו צריך לא חרב ולא חנית אלא הקב"ה משמרו בעצמו".
- וכן בחז"ל: "מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה". (מכות י:).

ועכשיו מבוארת מאד הכותרת של עיונו, שהתורה עצמה משמשת חומה סביב לעם ישראל, ות"ח הם העומדים במגדל-תצפית ומייעצים לעם כיצד להתנהג, הם המתקיפים את האויב ומניסים אותו משם. ואם נשאל כיצד זה נעשה? זה מובן ע"י דברי "נפש החיים" (ד/ד) שהַדְבֵּק בתורה, דְבֵּק בהקב"ה, כיון שהוא ורצונו אחד.

הוא מביא ראיות מהזוהר, וכן ממדרש שמו"ר לג: "הקב"ה נתן תורה לישראל ואומר להם כביכול לי אתם לוקחים. ועצם הענין הוא שכאשר אנו רואים כיצד ה' נוהג, אנו מקיימים להתדבק בדרכיו, כדברי הרמב"ם. (תחילת הל' דעות).

ובכן ודאי שבניהו בן יהודע היה גיבור תל כפשוטו, וכן שלשת הגיבורים אשר לדוד נלחמו בגופם ממש. אבל את הכח להצליח קבלו דוקא דרך מלחמתה של תורה, בה הם עסקו גם כן בכל מרץ. והלימוד ברור גם לזמננו שמבלי העיסוק במלחמתה של תורה, כיצד נצפה להצלחה במלחמה הגשמית? וכל תלמיד ישיבה צריך לראות את עצמו כשליח נאמן לעם ישראל, ולא להשתמט מתפקידו.

מובא שכאשר אלישע הנביא יצא מעיר שומרון "ויצא והנה תל (של אוה"ע) סובב את העיר וסוס ורכב. ויאמר נערו, אהה אדוני איכה נעשה? ויאמר אל תירא, כי רבים אשר אתנו מאשר אותם. ויתפלל אלישע ויאמר – ה', פקח נא את עיניו ויראה, ויפקח ה' את עיני הנער וירא והנה החר מלא סוסים ורכב אש סביבות אלישע". (מלכים ב', טו-יז).

כבר אמר לנו הגר"א (ישנות אליהו" על פאה, א/א) שכאשר האדם מבטא דברי תורה הוא יוצר מלאכים על ידי כל מלה ומלה שהוא מבטא. ובכן אין מספר למלאכי אש וסוסי אש המקיפים את א"י ומגינים עליה, אם בני תורה יעשו את תפקידם.

"אני חומה. זו תורה. וְשָׂדֵי כַמְגַדְלוֹת. אלו תלמידי חכמים". [בי"ב ז:]